

Nationale
Voorleeslunch
vrijdag 4 oktober 2024

OME SJEF EN TANTE GREET

Wim Daniëls

Zo af en toe denk ik nog wel aan hen, aan ome Sjef en tante Greet. Ze waren met elkaar getrouwd, maar ze waren in bijna alles tegenpolen. Ome Sjef was een broer van mijn moeder. Hij was een zachtaardige man, broodbezorger van beroep, die in zijn vrijetijd stillevens en het boerenleven schilderde. Zijn schilderijen oogden technisch misschien wat onbeholpen, maar thuis hadden we er toch twee aan de muur hangen, want ja, ze waren wel van ome Sjef. Ik vond ze trouwens ook best mooi.

Een tijdlang was ome Sjef, zoals dat toen genoemd werd, overspannen. Als hij in die periode samen met tante Greet bij ons op bezoek was, kon hij zomaar, ogenschijnlijk vanuit het niets, in huilen uitbarsten. ‘Daar kan hij niets aan doen, dat gebeurt als je overspannen bent’, zei mijn moeder dan soms als ome Sjef en tante Greet weer naar huis waren.

Ome Sjef moest zijn huilen altijd in z’n eentje zien op te knappen. Er was niemand die een hand op een schouder van hem legde of hem anderszins probeerde te troosten. Ik denk dat niemand goed wist wat te doen. Ik als jonge jongen al helemaal niet. En tante Greet kon zelf gerust zeggen: ‘Daar gaat-ie weer’, als ome Sjef begon te huilen. Ze was een harde tante; iemand bij wie je niet moest aankomen met pijntjes of andersoortige klachten; iemand die ook geen blad voor de mond nam. Toch vond niemand haar onaardig. Haar recht-voor-zijn-raap-karakter had ook iets aandoenlijks. Natuurlijk niet als ze ‘Daar gaat-ie weer’ zei als ome Sjef begon te huilen, maar heel veel andere keren wel. In haar hardheid had ze iets vertederends.

Tante Greet werkte bij V&D, op de lingerieafdeling, zoals ze zelf zei. Het woord 'lingerie' was in die tijd, zo rond 1965, nog niet erg gangbaar. Wijzelf spraken nog van onderbroeken en de onderbroekenafdeling, maar tante Greet niet. 'Lingerie' sprak ze ook nadrukkelijk uit met een è-klank in de eerste lettergreep: lèenzjerie. Andere mensen die het woord soms gebruikten en de eerste lettergreep als 'lin' uitspraken, linzjerie, konden beter hun mond houden, vond ze. Het was 'lèenzjerie', geen 'linzjerie', zoals ze ook altijd heel nadrukkelijk 'eau de cologne' zei, terwijl vrijwel iedereen die ik kende het op 'onjeklonje' of 'oddeklonje' hield.

Tante Greet, klein van stuk en wat gedrongen, eerlijk gezegd uiterlijk toch eerder een onderbroekentype dan een lingerie-type, hield veel van dansen. Ze stond altijd als eerste op de dansvloer bij een familiefeest waar gedanst kon worden. Ze kon goed stijldansen: de foxtrot, de wals, de tango, noem maar op. En dat deed ze altijd met ome Sjef, die het ook verrassend goed kon. Dat was misschien wel de enige overeenkomst tussen die twee; dat ze samen goed konden dansen. Zelfs in de tijd dat ome Sjef overspannen was, zag ik hem toch weleens dansen met tante Greet. Dan leek hij al zijn zorgen, waarvan we de aard niet kenden, vergeten te zijn en had hij een brede glimlach op zijn gezicht. Tante Greet danste ook los zoals dat werd genoemd, de twist, maar dat deed ze nooit met ome Sjef, want die hield daar niet van.

Elke week kwamen ome Sjef en tante Greet op woensdagavond bij ons kaarten, jokeren, een kaartspel waaraan mijn vader een enorme hekel had, al speelde hij toch altijd mee. 'Jokeren', zei hij vaak, 'daar is ooit een heel huishouden gek van geworden.'

Ome Sjef en tante Greet woonden in de stad, waar ook de V&D stond waar tante Greet werkte. Ze kwamen altijd met de solex op bezoek bij ons in het dorp. Het was een bijzonder gezicht als ik hen

aan zag komen rijden op hun solex. Tante Greet voorop, met een chique hoed op en de lippen rood gestift. Niet zelden had ze een sigaret in haar mond, want ze was een kettingrookster. Een meter of tien achter haar, alsof ze helemaal niet bij elkaar hoorden, kwam dan ome Sjef, die zijn solex een sjefrolet noemde.

Op een keer, in de zomer, het was een warme woensdagavond – mijn moeder had de tafel waaraan gekaart zou worden, buitengezet – zei tante Greet tegen mij, kort nadat ze met ome Sjef was komen aanrijden: ‘Menneke, menneke, zal ik jou eens leren twisten?’ Ik was twaalf jaar oud en had van dansen nog weinig kaas gegeten, dus ook niet van twisten. Maar ik knikte, want ik was wel benieuwd wat er zou komen. ‘Let op’, zei tante Greet, en ze nam nog een flinke hijs van haar bijna opgerookte sigaret. Vervolgens gooide ze de peuk op de grond en zei: ‘En nu moet jij die peuk eerst met je rechtervoet en daarna met je linkervoet gaan staan uitdraaien’ en ze deed voor wat ze bedoelde zonder zelf op de peuk te gaan staan. ‘Ja, goed zo, zo moet het’, riep ze uit, toen ik deed wat ze had voorgedaan. En ze zong er ook nog bij: ‘Come on, let’s twist again, like we did last summer.’ Het voelde daadwerkelijk meteen alsof ik kon twisten.

Op weer een andere kaartavond vertelde tante Greet dat ze was begonnen met het geven van demonstraties op Tupperwareparty’s. Die party’s waren toen net populair aan het worden. Er werden allerlei soorten plastic bakjes gedemonstreerd waarin je eten zoals vlees en kaas, kon bewaren. We hadden thuis ook een paar van die bakjes. Als ik er iets in had gelegd en het dekseltje erop had gedaan, zei mijn moeder altijd dat ik het lipje van het dekseltje nog even op moest lichten om de lucht uit het bakje te laten.

Het idee achter party’s was dat iemand allerlei producten kwam demonstreren en dat de vrouwen die daarvoor speciaal bij elkaar gekomen waren – mannen hadden er weinig belangstelling voor –

de gedemonstreerde producten na afloop konden kopen. De vrouw die alles demonstreerde, kreeg daarover dan provisie.

Tante Greet was nu dus ook zo'n demonstratrice. Ze gaf haar demonstraties in de avonduren, want overdag bestierde ze uiteraard de lingerieafdeling van V&D. En nu wilde ze, zo zei ze, een demonstratie bij ons thuis komen geven. De bedoeling was dan dat mijn moeder zo veel mogelijk vrouwen uit de buurt zou uitnodigen. Mijn moeder vond het direct een goed idee en er werd meteen ook een datum gepland.

Het probleem van tante Greet als demonstratrice was dat ze geen auto had. Ze moest overal op de solex haar demonstraties gaan geven. Maar het waren nogal wat bakjes, echt wel tientallen, die ze tijdens een Tupperwareparty moest aanprijzen. Ik was dan ook benieuwd hoe tante Greet het vervoer ervan voor elkaar zou krijgen. Op de bewuste avond dat ze bij ons thuis een demonstratie zou komen geven, stond ik dan ook al ruimschoots voor de geplande aankomsttijd van tante Greet op de uitkijk. En daar kwam ze op een zeker moment aan. Ik heb inmiddels in mijn leven veel bijzondere dingen gezien, maar die aanblik van tante Greet op de solex, hoed op, lippen gestift, sigaret in de mond, met al die plastic bakjes in de vorm van een wijduitstaande hoepelrok om de solex heen gedrapeerd, is werkelijk onovertroffen. Om haar middel had ze een touw gebonden en aan dat touw had ze allemaal plastic zakken vastgemaakt met daarin de bakjes. Het was werkelijk spectaculair om te zien, maar tegelijkertijd oogde het levensgevaarlijk, want er hadden gemakkelijk wat bakjes tussen de spaken van de solex kunnen komen. 'Bevrijd me, menneke!', riep tante Greet uit toen ze pal voor mijn neus gestopt was. Dat bevrijden viel nog niet mee, maar uiteindelijk lukte het en hadden tante Greet en ik al haar bakjes in drie grote tassen gestopt die ze óók nog bij zich had.

Binnen in onze huiskamer zaten een stuk of tien vrouwen uit de buurt aan de koffie en de cake. Ze waren in afwachting van wat er zou gebeuren. Nadat tante Greet al haar bakjes op de tafel had uitgesteld, begon ze met de demonstratie. Alsof ze haar leven lang niks anders gedaan had dan plastic bakjes aanprijzen, ging ze van het ene bakje naar het andere. Het vlees zou in de bakjes minder snel bederven; je spaarde er ruimte mee in de koelkast; je kon de bakjes ook heel goed meenemen in een koelbox bij een dagje uit; ze zorgden voor veel meer hygiëne; tante Greet reeg de voordelen aan elkaar en bij elk bakje had ze weer nieuwe details, onderwijl ook nog af en toe een trek nemend van een sigaret.

De aanwezige vrouwen knikten instemmend bij veel van wat ze zei, behalve onze naaste buurvrouw, Janske van de Berkmortel, die een paar keer, als tante Greet het woord koelkast weer eens liet vallen, riep: 'Maar ik heb nog helemaal geen koelkast!' Heel gek was dat niet; er waren in die tijd wel meer mensen die geen koelkast hadden of iets anders wat vandaag de dag vanzelfsprekend is. Wijzelf hadden bijvoorbeeld nog geen telefoon en douche.

Na zo'n drie kwartier was de demonstratie voorbij en begon de verkoop. Tante Greet had duidelijk indruk gemaakt, want ze verkocht flink wat bakjes. Zelfs Janske van de Berkmortel kocht een bakje. 'Voor als we ooit een koelkast krijgen', zei ze erbij.

Toen alles achter de rug was en tante Greet zich opmaakte voor de terugreis naar de stad, had ze nog maar een kwart over van alles wat ze had meegenomen. Ze hoefde de bakjes nu ook niet meer op de solex zittend om zich heen te draperen. Wat er nog aan bakjes over was, paste gemakkelijk in één grote tas, die ze aan het stuur van de solex hing. 'Daaaag', riep ze luid toen ze wegtuften in de inmiddels donkere avond, met een sigaret in haar mond.

De volgende dag, al vroeg in de ochtend, kwam ome Sjef op z'n sjefrolet aanzetten. Het was nog echt heel vroeg, ik was nog niet eens naar school vertrokken. Mijn moeder vermoedde meteen onraad en dacht dat er iets met ome Sjef was; dat hij in overspannen toestand van huis was vertrokken. Maar dat bleek helemaal niet zo te zijn. Er was iets met tante Greet gebeurd. Die had, zo vertelde ome Sjef, na de demonstratie van de vorige avond de smalle weg langs het kanaal gekozen om naar huis te rijden. Door iets was er op de weg had gelegen, was ze de macht over het stuur van haar solex verloren en in het kanaal beland.

'Wat?'

'Echt?'

'Hoe is het met haar?', riepen we door elkaar. 'Ze is toch niet ...?'

'Neeneenee', zei ome Sjef, 'ze heeft alleen maar een bult op haar hoofd en een paar bloeduitstortingen.'

'Maar ze kan toch helemaal niet zwemmen?', zei mijn moeder verbaasd.

'Nee', zei ome Sjef, 'maar ze heeft zich kunnen redden dankzij de bakjes die ze in de tas had zitten. Daaraan heeft ze zich vastgeklampt en zo is ze uit het water geklauterd. En daarna heeft ze zelf ook nog de solex uit het water getrokken en is ze lopend met solex en al naar huis gekomen.'

We waren verbijsterd.

Diezelfde dag nog ging ik met mijn moeder met de bus naar de stad om tante Greet te bezoeken. Toen we bij haar binnenkwamen, zat ze met een duidelijk zichtbare bult op haar voorhoofd en een bloeduitstorting op haar kin triomfantelijk lachend met een sigaret in haar mond aan tafel, met daarop de bakjes die haar redding waren geweest. Ze hield één bakje omhoog. 'Ik heb er een nieuw verkoopargument bij', riep ze. 'Je kunt ze ook gebruiken als reddingsboei.'

‘Die tante Greet toch’, zei mijn moeder toen we later in de bus terug naar huis zaten. Eenmaal thuis smeerden we nog een boterham en kwam er een Tupperwarebakje met boterhammenworst op tafel. Ik keek er nu met andere ogen naar, en dat zou ik ook daarna blijven doen. De bakjes kregen van mij ook een andere naam. Het waren voortaan ‘tante Greetjes’. En om ome Sjef niet tekort te doen, ben ik elke solex sindsdien, zoals ome Sjef zelf deed, een sjefrolet gaan noemen.

Dit verhaal is geschreven in opdracht van de Culturele Apotheek in het kader van de **Nationale Voorleeslunch 2024**. Op **vrijdag 4 oktober 2024**, Nationale Ouderendag, vindt de twaalfde editie plaats van de Nationale Voorleeslunch. Bekende en onbekende Nederlanders lezen die dag voor aan ouderen door het hele land. Wim Daniëls leest het verhaal zelf voor op televisie, om 12.10 en 13.20 uur op npo 1 en om 14.15 uur op npo 2. De Voorleeslunch wordt georganiseerd door de Culturele Apotheek in samenwerking met bibliotheken en verzorgingstehuizen en laat zien dat voorlezen een gemakkelijk toe te passen dagbesteding is, die bijdraagt aan de kwaliteit van zorg voor ouderen.

Wilt u meer weten over de Voorleeslunch?
Ga naar: **www.nationalevoorleeslunch.nl**

